

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОСВІТНЬО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР РДГУ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

**МАТЕРІАЛИ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»**

15-16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

РІВНЕ

УДК 373.3.091.12

П 84

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 8 від 26 червня 2025 р.)
вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 6 від 29 травня 2025 р.),

Рецензенти:

Катерина Журба, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу національно-патріотичного виховання, Інститут проблем виховання НАПН України.

Тетяна КОСТОЛОВИЧ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану», м. Рівне, 15-16 травня 2025 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2025. 134 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми IV Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану».

У виданні висвітлюються актуальні проблеми пошуку способів розв'язання проблем, що виникають на шляху розвитку освіти України в умовах воєнного та повоєнного часу, застосування цифрових технологій в освіті і вихованні, формування національної ідентичності зростаючої особистості й майбутніх педагогів умовах інформаційних впливів та професійної підготовки майбутніх професіоналів.

Збірник рекомендований для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії та сьогодення системи освіти.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів та грамотність несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного
університету, 2025.

Укладання.

© Автори статей, 2025

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д., Канішевська Л. В., Журба К. О. Формування національної ідентичності школярів у сучасному науковому осмисленні. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 12(40). С. 982–994. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743853/> (дата звернення: 16.04.2025)
2. Бойко С. Виховання національно свідомої особистості в умовах російсько-української війни (на основі застосування нових експериментальних технологій в освітній сфері України). *Проблеми освіти*. 2022. Вип.1 (96). С.223–235. URL: <https://imzo-journal.org.ua/index.php/journal/article/view/60/55> (дата звернення: 16.04.2025)
3. Пометун О. І. Актуальні питання формування національної ідентичності учнів у процесі здобуття громадянської та історичної освіти. *Вісник НАПН України*. 2023. Вип. 5(1). С.1–3.
4. Сергійчук В., Піскун В., Воропаєва Т. Трансформація національної ідентичності: історіософські, культурологічні та соціально-психологічні аспекти. *Фундаментальні орієнтири науки*. К., 2005. С. 24–53.
5. Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів: посібник / І.Д. Бех, О.М. Доукіна, С.Д.Федоренко, І.М.Шкільна, К.О.Журба. Київ, 2019. 114 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718616> (дата звернення: 16.04.2025).

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Боринець Лілія,

вчитель початкових класів,

Комунальний заклад загальної середньої освіти

«Луцька гімназія №20 Луцької міської ради», м. Луцьк,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Веремчук Алла,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

В умовах активного впровадження інклюзивної освіти особливої уваги набуває вивчення психолого-педагогічних особливостей навчання учнів з різними освітніми потребами в одному класі. Освітній процес у такому випадку потребує врахування індивідуальних можливостей, емоційного стану, типу сприймання інформації і рівня сформованості мотиваційної сфери кожної дитини. Формування навчальної мотивації учнів початкової школи в інклюзивному середовищі передбачає створення сприятливих умов для залучення всіх до пізнавальної діяльності з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

Молодший шкільний вік є надзвичайно важливим етапом у становленні особистості дитини. Навчальна мотивація тісно пов'язана з емоційними переживаннями дитини, які можуть мати і позитивне, і негативне забарвлення. На бажання відвідувати школу, навчатися і дотримуватися правил поведінки впливає низка чинників, одним із найвагоміших серед яких є відчуття безпеки. Т. Сак вважає, що важливим фактором формування позитивної навчальної мотивації учнів початкової школи в умовах інклюзивного класу є організація освітнього процесу на принципах універсального дизайну навчання, що передбачає гнучке пристосування освітніх програм загальноосвітньої школи для створення індивідуального навчального плану для учнів з особливими освітніми потребами. Це реалізується через поєднання змісту програм загальноосвітньої і спеціальної освіти [4, с. 148].

Формування навчальної мотивації учнів початкової школи в інклюзивному класі передбачає створення сприятливого освітнього середовища, яке повинне бути орієнтованим не лише на досягнення формальних навчальних результатів, але й на забезпечення умов для успішної

соціальної адаптації кожної дитини. Педагогам важливо дотримуватися принципу зв'язку навчання з життєвим досвідом, потребами і зацікавленнями учнів. Для цього варто враховувати мотиваційний, цільовий і емоційний аспекти.

Дослідники зауважують, що розвиток навчальної мотивації у дітей з особливими освітніми потребами вимагає комплексного підходу, який включає такі напрямки роботи, як-от зосередженість на розвитку уваги та здатності до концентрації; активне залучення учня до освітнього процесу; створення емоційно безпечного, підтримувального середовища з урахуванням індивідуальних потреб дитини; добір навчальних завдань відповідно до рівня підтримки, необхідного кожному конкретному учневі [2; 3].

У формуванні навчальної мотивації учнів в інклюзивному класі варто враховувати, що однією з її характерних рис для дітей молодшого шкільного віку є обмежена здатність тривалий час зберігати енергію сформованого наміру. Через це надзвичайно важливо, щоб між виникненням наміру і його реалізацією проходив мінімальний проміжок часу. Ефективнішим для таких учнів є орієнтування на конкретні, близькі за змістом і обсягом цілі, а не на далекі або загальні перспективи [1, с. 39].

Традиційні способи формування навчальної мотивації для учнів початкової школи передбачають створення вчителем позитивного емоційного клімату на уроці, підтримку сильних сторін дитини і врахування її індивідуальних особливостей. Відтак психолого-педагогічні аспекти ґрунтуються на визначенні, що навчальна мотивація є багатокomпонентним явищем, адже формується під впливом низки специфічних чинників, характерних саме для освітньої діяльності: умови певного освітнього закладу, організаційні аспекти освітнього середовища, індивідуальні особливості учня з ООП, особистісні якості педагога, специфіка навчального предмета.

Кожен із цих чинників у тісній взаємодії впливає на формування стійкої та продуктивної навчальної мотивації учнів початкової школи, зокрема в інклюзивному класі, коли різні освітні потреби здобувачів освіти ускладнюють

підбір методичного підґрунтя. Ефективність цього процесу залежить від створення безпечного, підтримувального освітнього середовища, адаптації змісту навчання, використання диференційованих методів і залучення дітей до активної пізнавальної діяльності з урахуванням їхніх освітніх потреб. Окрім цього, особливе значення має врахування життєвого досвіду учнів, їхніх емоційних переживань, а також підтримка з боку учителя, батьків і однокласників.

Отож, в інклюзивному класі навчальна мотивація розглядається не лише як інтерес до знань, а як інструмент самореалізації, соціальної інтеграції й розвитку потенціалу кожної дитини. Її формування – це комплексний процес, що охоплює емоційну, пізнавальну й соціальну сфери розвитку особистості учня.

Список використаних джерел:

1. Агаркова Н. О., Трухова Т. С. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності молодших школярів. *Psychologiczne i pedagogiczne aspekty uczenia się dorosłych w systemie kształcenia ustawicznego : zbir materiałów z X Międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej online (12 grudnia 2024 r., Biała Cerkiew)*. Łomża, 2025. С. 37–41.
2. Василюк А. Особливості диференційованого викладання в інклюзивному класі. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції*. 2022. Вип. 11.С. 411–414.
3. Даниленко І. Соціальні аспекти навчальної мотивації. *Соціальна психологія*. 2019. № 4. 198 с.
4. Сак Т. В. Психолого-педагогічні складові навчального середовища в інклюзивному класі. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2013. Вип. 3 (1). С. 145–149.

З М І С Т

Акімов Вадим, Сойчук Руслана

АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ
СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 3

Береговська Наталія

ТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ЯК НАГАЛЬНА ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ І
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ _____ 7

Біда Олена, Чичук Антоніна, Кучай Тетяна, Осередчук Ольга

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ _____ 11

Бойко Світлана

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ОСВІТНІЙ ТА ВИХОВНИЙ АСПЕКТИ _____ 13

Боринець Лілія, Веремчук Алла

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ _____ 16

Боровець Олена

ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ І
СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ 20

Босак Олена, Синьчук Оксана

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК
ВАЖЛИВА УМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО
ПЕДАГОГА ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ 22

Верхова Ірина

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПРОТИДІЯ НЕГАТИВНИМ
БЕЗПЕКОВИМ ЯВИЩАМ В ОСВІТНЬОМУ SEREDOVISHCHI _____ 25

Гаврилюк Валерій

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ _____ 28

Громик Ірина

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА
НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ _____ 32

<i>Дерстуганова Наталя</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА У СТАНДАРТАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____	36
<i>Золотаренко Віктор</i>	ІНСТИТУЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ _____	38
<i>Капральцев Дмитро</i>	ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА, РЕСТАВРАЦІЇ _____	41
<i>Капустіна Олена</i>	ПЕДАГОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ _____	46
<i>Красненко Олеся, Синьчук Оксана</i>	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	48
<i>Лапто Віолетта</i>	ПРОВІДНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПОНЕНТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ _____	53
<i>Мариніна Ірина</i>	ВИХОВАННЯ ЗРОСТАЮЧОЇ ОСОБИСТОСТІ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ _____	55
<i>Михайловська Мирослава, Бричок Світлана</i>	ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____	58
<i>Михальчук Таїса, Власюк Людмила</i>	ОСВІТНІ ВТРАТИ: ЯК З'ЯСУВАТИ, ВИМІРЯТИ ТА ПОДОЛАТИ _____	63
<i>Морін Олег</i>	ВИЗНАЧЕННЯ І УСВІДОМЛЕННЯ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ ВЛАСНИХ ПРОФЕСІЙНО-КАР'ЄРНИХ ХАРАКТЕРИСТИК _____	66

<i>Ніколіва Єлізавета, Сілкова Ельвіра</i>	ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ	69
<i>Пархоменко Марина</i>	ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗАПИТІВ СУСПІЛЬСТВА	71
<i>Перець Василь</i>	ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ	75
<i>Польняк Ольга</i>	ВИДИ АРТПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНІК, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	80
<i>Регула Тетяна</i>	САМООЦІНЮВАННЯ ЯК ПОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ШКОЛИ	84
<i>Савицька Інна, Гудовсек Оксана</i>	ПРИВАТНІ ЗАКЛАДИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В ХХ СТОЛІТТІ: СПРОБА ПЕРІОДИЗАЦІЇ	87
<i>Савич Наталія, Синьчук Оксана</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	90
<i>Садова Ірина, Чуп Каріна</i>	МОДИФІКАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	94
<i>Сілкова Ельвіра, Омельчук Анастасія</i>	РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	96
<i>Сілкова Ельвіра, Степанчук Тетяна</i>	ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОЦІ МАТЕМАТИКИ	99

<i>Сполітак Юрій</i>	ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ _____	103
<i>Треїтак Дмитро</i>	ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ _____	106
<i>Третяк Оксана, Хомич Дарина</i>	ВИКОРИСТАННЯ БІЛІНГВАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ _____	109
<i>Трофімчук Сніжана</i>	ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ _____	112
<i>Устич Наталія, Синьчук Оксана</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	115
<i>Шахрай Валентина</i>	ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПОДОЛАННЯ БУЛІНГУ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ _____	119
<i>Шилан Ангеліна, Сілкова Ельвіра</i>	ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	122
<i>Яковичина Тетяна</i>	ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ _____	125

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

МАТЕРІАЛИ

IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»**

15-16 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

Відповідальний за випуск: проф. Р.Л.Сойчук

Комп'ютерна верстка та дизайн: Л.М.Соловей

Видруковано:

**КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
РДГУ**

вул. Пластова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000

Наклад: 100 примірників.

Підписано до друку 29.05.2025 р.

Друк офсетний.

Усі матеріали і доповіді конференції друкуються в авторській редакції.